

FRI-ONLINE-1-ERI-04

ALGORITHM FOR REALIZATION OF PEDAGOGICAL OBSERVATIONS IN A VIRTUAL ENVIRONMENT⁴

Zhaneta Racheva

Deputy Director of educational activities
125 “Prof. Boyan Penev” High School
Sofia, Bulgaria

Principal Assist. Prof. Daniela Racheva, PhD

Department of Pedagogy,
“St. Kliment Ohridski” University
Sofia, Bulgaria
E-mail: d.racheva@fp.uni-sofia.bg

***Abstract:** School observation is a practical and applied part of university pedagogical education, which aims to create conditions for connecting the theoretical training of students with real professional practice, through a series of observations and analysis of phenomena studied theoretically in a particular discipline, in real time and in a suitable environment. The global pandemic situation seriously hinders observations in all specialties in which this type of educational activity is applied. The rapid pace at which the education system has been able to adapt to the situation has also been supported by innovative teaching techniques and methods.*

A similar type of innovation is the realization of classes in pedagogical observation in a virtual environment.

***Keywords:** School observation, pedagogical observation, teacher training, pedagogical innovations.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Хоспитирането е онази практико-приложна част от университетското образование, която има за цел да създаде условия за свързване на теоретичната подготовка на студентите с реалната професионална практика.

По своята същност хоспитирането представлява поредица от наблюдения и анализ на явления, изучавани теоретично по конкретна учебна дисциплина, в реално време и в подходяща среда.

В процеса на професионална подготовка на педагогическите специалисти, часовете за хоспитиране се реализират в училища, детски градини, центрове за подкрепа на личностното развитие, ресурсни центрове и пр., които отговарят на изискванията на съответния университет за базови институции.

Създалата се глобална епидемична обстановка в последната година и половина, сериозно възпрепятства реализирането на часове по хоспитиране във всички специалности, в които се прилага подобен род учебна дейност. Изискванията за социална дистанция наложиха прекратяването на учебния процес в реална среда не само в училищата, но и в университетите, и поставиха пред неочаквано големи предизвикателства цялата образователна система и всички участници в нея. Осъществяването на образователни и възпитателни дейности беше сериозно застрашено поради разнообразни по своята същност фактори и обстоятелства, налагайки необходимостта от предприемане на спешни действия за минимизиране на негативното въздействие на създалата се ситуация върху образователния процес във всички нива на образователната ни система.

⁴ Докладът е представен на конференция на Русенския университет на 29 октомври 2021 г. в секция „Образование – изследвания и иновации“ с оригинално заглавие на български език: АЛГОРИТЪМ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ХОСПИТИРАНЕ В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Като част от практическата подготовка на студентите, часовете по хоспитиране бяха преустановени, като в самото начало на епидемичната криза не се откриваше никаква възможност за тяхното осъществяване в каквато и да била форма. По това време, обаче, се поде инициатива за подпомагане на училищната подготовка на учениците посредством уроци, представяни от учители от различни училища по един от телевизионните канали на обществената телевизия – БНТ 2. Предимствата и недостатъците на тази форма на обучение бяха отчетени от всички заинтересовани страни. Въпреки това, ползите за продължаване на образованието на децата, на които или им липсваха технически средства, или живеят в отдалечени райони, са безспорни. Тези т. нар. „телевизионни уроци“ послужиха и като добра алтернатива за осъществяване на така необходимите наблюдения на студентите педагози. Практически, телевизионните уроци бяха първата стъпка към реализиране на хоспитиране в различна от реалната училищна среда.

Бързите темпове, с които образователната система успя да се адаптира към създалата се ситуация, спомогнаха за започването на новата учебна 2020/2021 година с усещането за спокойствие и подготвеност за справяне в извънредни ситуации, ако отново се наложи. За съжаление, епидемичната обстановка както у нас, така и по света, не след дълго наложи повторното връщане на учащите пред екраните на компютри и таблети.

Въпреки това, образователните институции и работещите в тях специалисти далеч по-уверено работеха в електронна среда със своите учащи. Нещо повече – с повишаването на знанията и уменията на всички, участващи в образователния процес, за използване и прилагане на информационните технологии в образованието, възникнаха и някои иновативни техники и методики за обучение.

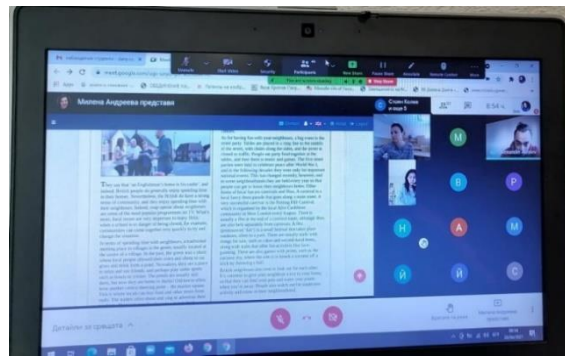
Една такава своеобразна иновация е и реализирането на часове по педагогическо хоспитиране в електронна среда. Идеята за осъществяването ѝ е на Жанета Рачева – заместник директор по възпитателната дейност на 125 СУ „Проф. Боян Пенев“ гр. София⁵ с дейното участие в усъвършенстването и реализацията ѝ на гл.ас. д-р Даниела Рачева – преподавател във Факултета по педагогика и ръководител на часовете за хоспитиране по Теория на възпитанието на студентите от специалност Педагогика.

В реализирането на хоспитирането в електронна среда взеха участие над 150 ученици (9-11 клас) от 125 СУ „Проф. Боян Пенев“ гр. София, 51 студента от I курс, спец. Педагогика в СУ „Св. Климент Охридски“, 5 учители от 125 СУ „Проф. Боян Пенев“ гр. София: Жанета Рачева – Биология и здравно образование, Георги Милошев – Биология и здравно образование, Палма Никлева – История и цивилизации, Пламен Салтиров – История и цивилизации, Милена Андреева – Английски език и един университетски преподавател – гл. ас. д-р Даниела Рачева. Бяха използвани софтуерните приложения за конферентни връзки Zoom и Google meet, които се използваха за осъществяване на процеса на обучение на учениците и студентите и преди началото на експеримента. Бяха извършени наблюдения на учебни часове по история, биология, английски език, реализирани с ученици от 9, 10 и 11 клас.

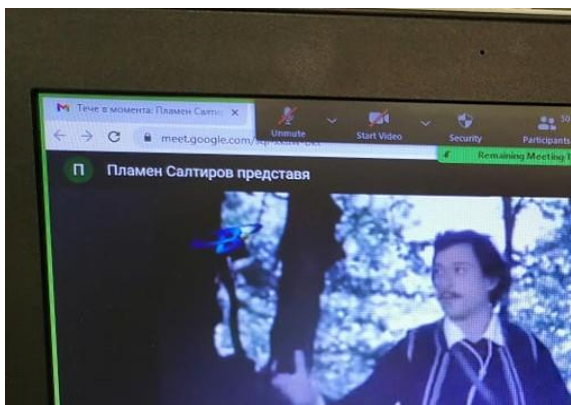
⁵ Госпожа Жанета Рачева е базов специалист с дългогодишен опит и безценен партньор на Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“ при провеждането на хоспитираня и студентски практики в 125 СУ гр. София.

Хоспитиране в електронна среда

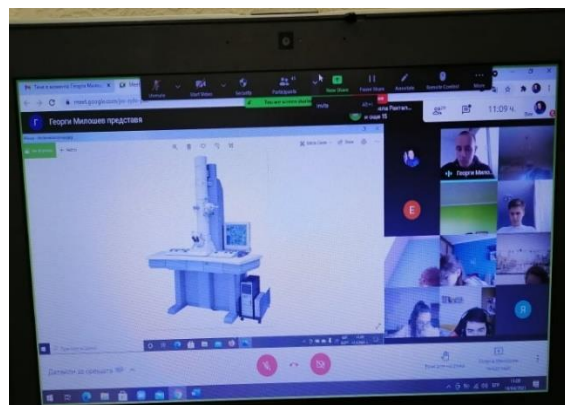

Хоспитиране в час по английски език

Хоспитиране в час по история и цивилизации

(Фотографии на Даниела Рачева)

Хоспитиране в час по биология и здравно образование

Първоначалната идея за реализирането на подобен род хоспитиране предполагаше включване на студентите в курсовете на съответните базови специалисти от училището. Впоследствие тази идея отпадна поради необходимостта от събиране и прилагане на огромен обем от информация, с която ненужно щеше да се повиши натоварването на базовият специалист. Поради това се стигна до идеята за осъществяване на две платформи за конферентна връзка – в конкретния случай ZOOM и Google meet.

В процеса на апробиране на този начин за осъществяване на наблюдения в реално време, възникна и алгоритъма, който бе следван при същинското реализиране на хоспитирането в електронна среда с участието на студентите, учениците и базовите учители:

1. Базовият учител изпраща по имейл линк за Google meet класна стая на ръководителя на студентите. За конкретната платформа (Google meet) е от особена важност учителят да се включи пръв в сесията. В противен случай, администрирането на сесията ще трябва да се осъществява от първият влязъл в сесията ученик, на който да се разчита за осъществяване на връзката с университетската платформа.

2. Ръководителят на хоспитирането приема студентите в ZOOM.

3. Ръководителят на хоспитирането отваря линка, изпратен от учителя и се присъединява към учителя и учениците във виртуалната класна стая в Google meet.

4. Ръководителят на хоспитирането се уверява, че връзката с училищната виртуална класна стая в Google meet е успешна и чрез споделяне на екрана на ZOOM виртуалната класна стая осъществява аудио и видеовръзка между учениците, учителя и студентите в реално време.

5. След започване на учебния час и в посочен от учителя момент, ръководителят на хоспитирането се включва за кратко с картина и звук, за да се представи на учениците и да ги извести, че учебният час ще бъде наблюдаван от студенти от Факултета по педагогика.

6. В края на часа ръководителят на хоспитирането се включва отново, за да благодари на учителя и учениците за предоставената възможност за наблюдение на тяхната работа и за участието им в осъществяването на една истинска съвременна иновация.

При практическото реализиране на този вид хоспитиране е препоръчително да се изключи възможността за аудиовръзка на ръководителя на хоспитирането с учителя и учениците, но да се остави включена възможността за аудио връзка между студентите и ръководителя на хоспитирането. Това предоставя възможност за незабавно коментиране на ситуации, възникващи в процеса на наблюдение, за насочване на вниманието на студентите към определен момент и/или явление в процеса на педагогическо взаимодействие между учителя и учениците, както и за своевременен отговор на възникнали въпроси на студентите. Подобна възможност не съществува в реална училищна среда, тъй като това би отклонило вниманието на учениците и би затруднило ефективното реализиране на педагогическото взаимодействие между наблюдаваните учител и ученици в учебния час.

От друга страна, провеждането на хоспитиране в електронна среда е уникално по рода си, тъй като до момента наблюденията на бъдещите педагогически специалисти са се осъществявали само в реална училищна или институционална среда и никога в електронна. Предвид факта, че самото обучение на учениците изцяло в дистанционна форма беше идея от бъдещето само допреди година и половина, а възможност за наблюдение на практическото осъществяване на такъв род обучение беше невъзможно, студентите, участвали в настоящия експеримент са имали уникална възможност, немислима за техните колеги от предшестващите ги випуски.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В края на учебната 2020/2021 година пандемичните мерки постепенно биваха облекчавани, което създаде възможност за реализиране на няколко кратки наблюдения на педагогическото взаимодействие между учител и ученици в реална училищна среда. Тези наблюдения се осъществиха при стриктно спазване на хигиенните изисквания и с наполовина съкратен брой на студентите в групите, допуснати в училищните класове. Това предостави изключително добра възможност на самите студенти да направят паралел между двете форми на педагогическо взаимодействие и с лекота да отчетат предимствата и недостатъците при тяхното осъществяване.

REFERENCES